

21 december 2019**Beste lezer,**

Bij dezen ontvangt u, vlak voor Kerstmis, de laatste Nieuwsbrief van 2019. Voor ons gevoel is ook dit jaar als in een flits voorbij gegaan. Een jaar waarin weer veel mooie evenementen en concerten plaats vonden. En met, in de komende weken, nog een ware hausse aan kerst- en nieuwjaarsconcerten!

In deze uitgave verheugend nieuws van het politieke toneel (want dat is het toch vaak!) in Den Haag betreffende de amateursector. Men komt daar, op het zachte pluche gezeten, nu langzaam tot de ontdekking dat men de cultuursector en met name 'onze' sector van de amateurmuziekbeoefening in de afgelopen jaren wel erg in de kou heeft laten staan. Dat de landelijke koepels (de korenkoepel en de KNMO) dit nu eindelijk voor het voetlicht hebben kunnen brengen, stemt voorzichtig optimistisch. Hopelijk dringt deze belangstelling ook door naar de provincies en gemeenten en wordt onze sector in de komende jaren weer wat beter bedacht dan tot nu toe het geval was.

Ook goed nieuws wat betreft de informatie vanuit de bibliotheek. Pieter de Oude begint in deze Nieuwsbrief met zijn rubriek 'Onbekend maakt onbemind' meteen met enkele mooie tips voor toekomstige concerten. In het kielzog van dit artikel breekt Carine Alders (werkzaam bij de Leo Smit Stichting) een lans voor het spelen van 'verboden muziek'.

Verder onder meer informatie over het JON, een oproep voor een orkest om in Praag te gaan spelen en een bijzonder familieconcert door het Orkest van Utrecht.

Wij hopen dat 2020 net zoveel muziek en muziekplezier mag brengen als het afgelopen jaar en voor nu wensen wij u veel leesplezier, fijne kerstdagen en een voorspoedig en muzikaal 2020 met als leidraad: Muziek, een levensbehoefte; daar kun je niet buiten! .

De redactie (*Geert Vinke, Pieter de Oude, Ninon Vis en Wil Senden*)

Inhoud:

- *Van de bestuurstafel*
- *Steun in Tweede Kamer voor koren en muziekverenigingen*
- *Onbekend maakt onbemind*
- *Vier 75 jaar vrijheid met verboden muziek*
- *Wintertournee Jeugdorkest Nederland*
- *Welk FASO-orkest wil naar Praag?*
- *Kerstconcert door Orkest van Utrecht met 'Sjaak en de Bonenstaak'*
- *Flutonica*
- *Strijkkwartet Biënnale 2020 Amsterdam*

- *Fantasie voor viool en orkest van Mathilde Wantenaar*
- *Dwarsfluitdag Culemborg*
- *Huismuziek*
- *Kopij FASO Nieuwsbrief - 1e helft 2020*

Van de bestuurstafel

Het jaar 2020 komt al in zicht. Een paar data om in de gaten te houden:

- de Jaarvergadering van de FASO op zaterdag 4 april 2020;
- de FASO-speeldag op zaterdag 5 september 2020.

Als het goed is hebben alle lid-orkesten en de bibliothecarissen bericht gehad over de verhuizing van Musidesk naar Deventer. De FASO-bibliotheek volgt in een later stadium, maar voor de verzending heeft dit nu al consequenties. Graag hier rekening mee houden. Het bericht staat ook op de website: www.FASO.eu
Rest ons u allemaal mooie feestdagen te wensen en het allerbeste voor het jaar 2020.

Minister Van Engelshoven

Voorstel tot ondersteuning aangenomen

Steun in Tweede Kamer voor koren en muziekverenigingen

'Klankwijzer', het nieuws- en informatieplatform van de KNMO (Koninklijke Nederlandse Muziek Organisatie) vermeldt dat er grote steun is vanuit de Tweede Kamer voor koor- en muziekverenigingen. In onze vorige FASO-Nieuwsbrief vermeldden wij al, dat minister Ingrid van Engelshoven (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) benadrukte dat vrijwilligers één van de belangrijkste dragers van cultuur in Nederland zijn.

Het kabinet moet nu met een voorstel komen om koor- en muziekverenigingen beter te ondersteunen. Dat voorstel deden CDA, D66, GroenLinks, SP en de PvdA onlangs tijdens het cultuurdebat in de Tweede Kamer. De KNMO en Koornetwerk Nederland wisten al dat de steun vanuit de bevolking groot is. Bijna tweederde vindt het van groot belang dat de muziekverenigingen en koren blijven voortbestaan. In Nederland zijn ruim 1,5 miljoen mensen actief bij een culturele vereniging. Ook de politieke steun groeit. In elk geval 75 van de 150 zetels reageerden positief op het voorstel voor betere ondersteuning. Muziekverenigingen en koren spelen een cruciale rol in de samenleving. Tot nu toe was het keer op keer elke vereniging en elke gemeente voor zich.

Het kabinet moet nu onderzoeken hoe de structurele ondersteuning verbeterd kan worden, want inmiddels heeft een ruime meerderheid van de Tweede Kamer het voorstel van CDA, D66, GroenLinks, SP en PvdA gesteund. Minister Van Engelshoven moet voor de zomer de resultaten presenteren. Het aangenomen voorstel in de Tweede Kamer is een belangrijke stap in de goede richting.

Onbekend maakt onbemind

Zoals in de vorige nieuwsbrief (2019-6) aangekondigd, ga ik (Pieter de Oude) in deze rubriek orkestrepertoire bespreken dat niet direct voor de hand ligt. De afgelopen jaren heb ik als vrijwilliger heel wat uren in de FASO-bibliotheek doorgebracht en ben ik tot de ontdekking gekomen dat het eigenlijk een bijzonder

Joseph Boulogne Chevalier
de Saint-Georges

indrukwekkende collectie bladmuziek is. Vanwege allerlei mogelijk nakijkwerk en controle heb ik bijna alle orkestsets wel een keer in mijn handen gehad. Dan zie je nog wel eens wat. Je repertoirekennis wordt aardig opgefrist. Ik kan iedere dirigent of repertoire-commissielid aanraden om een dagje vrij te nemen en eens lekker te gaan struinen. Wel even een afspraak maken! Ieder orkest heeft een lijstje, meestal opgesteld door de dirigent of de repertoirecommissie, met daarop werken die ooit nog eens gespeeld gaan worden. Meestal blijven die daarop staan omdat de bezetting te groot is. Het aantal orkesten dat regelmatig *Mahler*- en *Sjostakovitsj-symfonieën* of bijvoorbeeld de *Enigma Variaties* van Elgar kan programmeren is vrij klein. Bovendien is dat een prijzige aangelegenheid en zijn die stukken ook vaak niet bij de FASO te huur, omdat ze nog niet rechtenvrij zijn.

Laten we teruggaan naar het lijstje. De meeste bij de FASO aangesloten orkesten hebben ongeveer dertig strijkers, dubbelhout, 2 hoorns en trompetten en pauken, en dan hoop je dat ze er allemaal zijn op de repetitieavond. Met deze overzichtelijke club speel je dus klassieke symfonieën. Die overigens compleet gespeeld nog heel behoorlijk pittig zijn en veel studie vergen, van met name de strijkers. Verder spelen we met z'n allen Schubert, Bizet, Fauré, Dvořák en soms een moderne Nederlandse componist. Het is een uitstekende gewoonte om werken helemaal te spelen. Maar als de finale te moeilijk is moeten we die eigenlijk gewoon niet doen. De overgebleven delen kunnen we dan met kortere solowerken en/of liederen/aria's combineren. Ons publiek vindt dat volgens mij helemaal niet erg. Ik kom daar nog op terug. Twee stukken die nooit worden aangevraagd en daar uitstekend voor in aanmerking zouden kunnen komen zijn twee *sinfonia's*, ook wel *ouvertures* van Haydn en Salieri. De ouverture tot de opera *Orlando Paladino* van Joseph Haydn is zo klassiek als je het maar hebben wilt. Dubbelhout (zonder klarinetten!), hoorns en strijkers en zeker niet moeilijk. Direct klinkend resultaat, zou ik zeggen en datzelfde geldt voor de ouverture *La Grotta di Trofonio* - het verhaal van deze opera heeft model gestaan voor *Così fan tutte* van Mozart - dus daar liggen al weer mogelijkheden voor de programmering. Ook hier dubbelhout met trompetten. Helaas geen hoorns.

Tenslotte wil ik in dit klassieke kader jullie aandacht vragen voor de *Sinfonia in D* van Joseph Boulogne Saint-Georges. Deze weinig gespeelde componist werd geboren op het eiland Guadeloupe in 1739. Hij bracht zijn creatieve leven door in Parijs. Hij speelde viool, dirigeerde en hij componeerde kamermuziek, opera's en orkestmuziek. Zijn *Sinfonia in D* staat in de FASO-bibliotheek. Het is een bijzonder sympathieke, en uitstekend speelbare driedelige compositie met dubbelhout, 2 hoorns en trompetten, pauken en strijkers. Ook de finale is niet moeilijk in een vloeiende 6/8-maat.
PdO

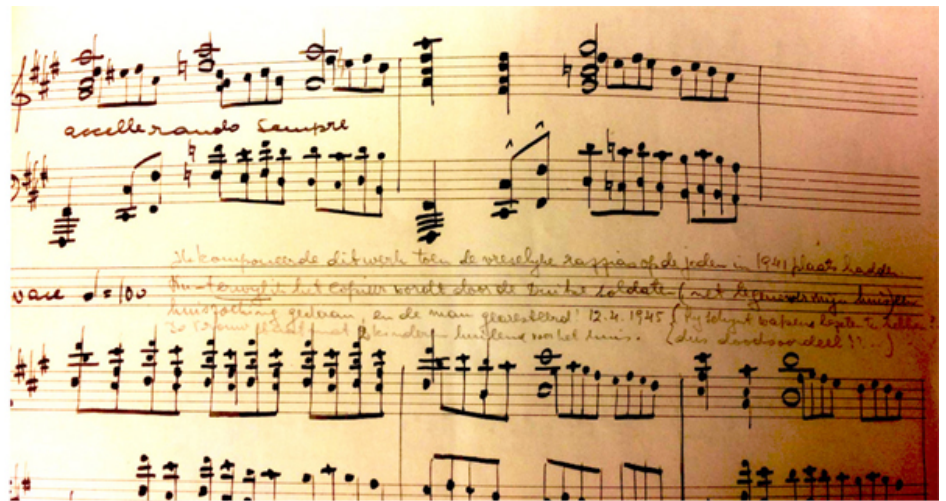
Leo Smit

Vier 75 jaar vrijheid met verboden muziek

Ik speel als altvioliste in de Orkestvereniging Amersfoort (OVA) en werk als musicoloog o.a. voor de Leo Smit Stichting, die muziek van vervolgd componisten weer op het podium brengt. Regelmatig krijg ik in mijn werk repertoirevragen van amateurorkesten en die beantwoord ik als collega natuurlijk heel graag. Vaak hoor ik dan de opmerking dat het zo duur is om Nederlandse muziek uit de twintigste eeuw te spelen. Dat verbaast me, want het valt best mee. En zeker in 2020 zijn er goede mogelijkheden voor fondsenwerving. Ik heb geen belangen bij Donemus, maar draag de muziek van Nederlandse componisten een warm hart toe, en in het bijzonder van die componisten die door de oorlog in de vergetelheid geraakt zijn. Ik hoop orkesten met dit verhaal te inspireren!

In 2020 viert heel Nederland 75 jaar vrijheid, een prachtig thema voor een concert. Maar wat zet je op het programma? Tijdens de Tweede Wereldoorlog was muziek van Joodse componisten, verzetsstrijders en iedereen die zich niet wilde conformeren aan de regels van de bezetter verboden. In Nederland werden zo'n veertig componisten van het podium verbannen. Velen van hen overleefden de oorlog niet, anderen lukte het niet de draad van het componeren weer op te pakken. Sommigen vierden de vrijheid met een speciale compositie. **Leo Smit** was voor de oorlog een succesvol componist. Het Concertgebouworkest speelde zijn muziek. In de oorlog werd zijn muziek verboden. Smit werd opgepakt en via Westerbork naar Sobibor gebracht waar hij vermoedelijk bij aankomst meteen vermoord is. Zijn muziek werd vergeten. Het zou 90 jaar duren voordat zijn muziek weer door het KCO gespeeld werd. **Lex van Delden** (een Joodse verzetsstrijder) was twintig toen de oorlog uitbrak. Hij overleefde de oorlog in onderduik en schreef nadien nog vele orkestwerken. **Israël Olman** was voor de oorlog een gevierd componist en dirigeerde vele koren. Hij overleefde de oorlog in Kamp Barneveld, maar de wereld waarin hij ooit een grote naam was, was verdwenen. Als componist werd hij vergeten.

Op de website www.forbiddencmusicregained.org heeft de Leo Smit Stichting muziek verzameld van bijna 40 Nederlandse componisten die in de oorlog verboden waren. Zij schreven bij elkaar ruim 150 werken voor orkest. Wellicht zit er een werk bij voor uw orkest. Bij elke compositie staat een link naar de vindplaats voor bladmuziek en – waar beschikbaar – een opname om te beluisteren.

Componist Ignace Liliën schreef een ooggetuigenverslag in een van zijn handschriften: 'Ik componeerde dit werk toen de vreselijke razzias op de joden in 1941 plaats hadden. Nu - terwijl ik het copieer wordt door de Duitse soldaten (net tegenover mijn huis) een huiszoeking gedaan, en de man gearresteerd. 12.4.1945. Hij schijnt wapens bezeten te hebben? Dus doodsoordeel?? De vrouw staat met 2 kinderen huilend voor het huis.'

Veel materiaal is uitgegeven bij Donemus. Wist u dat amateurorkesten 40% korting krijgen op de huurprijs? Zo liggen de kosten voor het uitvoeren van Leo Smits Concert voor Altviool en Strijkorkest (onlangs nog zeer succesvol uitgevoerd door het Nederlands Jeugd StrijkOrkest met Judith Wijzenbeek en door het Tollens Ensemble uit Rijswijk met Ursula Skaug) onder de € 100,- (downloadable bladmuziek en licentie).

Wilt u op de hoogte blijven van speciale aanbiedingen van Donemus voor amateurorkesten, schrijf u dan in voor de nieuwsbrief via [Subscribe](#).

Daarnaast zijn er ook onuitgegeven werken, waarbij de orkestpartijen (in handschrift) in het archief van het Nederlands Muziek Instituut bewaard worden. De Leo Smit Stichting heeft al deze handschriften laten scannen. Het materiaal komt binnenkort online beschikbaar tegen een kleine onkostenvergoeding. Heeft u een interessant onuitgegeven werk gevonden en kunt u niet wachten? Neem dan contact op met Carine Alders van de Leo Smit Stichting, secretariaat@leosmit.nl.

Carine Alders

Wintertournee Jeugdorkest Nederland

Het Jeugdorkest Nederland (JON) bestaat 60 jaar en viert dit jubileum met een feestelijke wintertournee langs zalen in Utrecht, Apeldoorn, Rhenen, Groningen en Zutphen. Dit doen de 75 musici samen met de winnares van het Prinses Christina Concours: de slagwerkster Kalina Vladovska.

Zij treedt op als soliste in het spectaculaire solostuk voor slagwerk en orkest: *Incantations for percussion and orchestra* van de Finse componist Einojuhani Rautavaara.

Het orkest staat onder leiding van dirigent Jurjen Hempel en brengt verder nog ten gehore:

Enigma Variaties van Edward Elgar en de *Masquerade Suite* van Aram Katsjatoerian.

De Bulgaarse soliste Vladovska begon haar carrière al op 12-jarige leeftijd, toen zij ging studeren aan de nationale muziekschool in Sofia. In 2017 werd zij aangenomen aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen. Onlangs was zij onder meer te zien en te horen bij Podium Witteman.

In het JON spelen ongeveer 75 getalenteerde jongeren van 14 tot 21 jaar afkomstig uit het hele land. Diverse leden volgen een (voor)opleiding aan een conservatorium. Het orkest is opgericht in 1959 en is nog altijd het landelijk jeugdsymfonieorkest voor aankomend muzikaal talent.

Agenda:

29 december, 20 uur: Geertekerk, Utrecht

30 december 20 uur: Theater Orpheus, Apeldoorn
(jubileumconcert)

3 januari, 20 uur: Cunerakerk, Rhenen

4 januari, 20 uur: Oosterpoort, Groningen (besloten)

5 januari, 14.30 uur: Theater Hanzehof, Zutphen

Info: www.njo.nl

Obecní dům

Carmina Burana op de lessenaar

Welk FASO-orkest wil naar Praag?

Orpheus Reizen is een Nederlandse touroperator gespecialiseerd in koor- en concertreizen op maat. Naast de maatwerkreizen worden soms ook eigen producties georganiseerd.

Dit keer is dat een concertreis naar Praag in 2021. Het gaat om een uitvoering van de Carmina Burana in de Smetanazaal van de Obecní Dum.

De concertdatum is zaterdag 8 mei 2021.

Het is de bedoeling om een projectkoor samen te stellen, bestaande uit zangers uit Nederland en België. Daarnaast wordt gezocht naar een goed symfonieorkest. Wellicht is dit een mooi project voor een FASO-orkest om aan deel te nemen.

Inlichtingen: Maud Corstjens, Koor - en Concertreizen op maat:
office@orpheusreizen.nl.

Orpheus Reizen: Populierweg 32, 6222 CS Maastricht.
tel. 0031 6 83 79 62 10

www.orpheusreizen.nl

Kerstconcert door Orkest van Utrecht met 'Sjaak en de Bonenstaak'

Op 27 december brengt het Orkest van Utrecht als vanouds in samenwerking met [Cultuur19](#), een concert voor het hele gezin, samen met het Jeugdorkest Leidsche Rijn (JLR). Dit keer 'Sjaak en de Bonenstaak' met verteller Paul Klarenbeek en muziek van Max Bruch.

In het bekende sprookje 'Sjaak en de Bonenstaak' wordt Sjaak door zijn moeder naar de markt gestuurd om de koe te verkopen voor geld voor eten. Hij komt thuis met drie bonen. Zijn moeder is ongelukkig, want wat moet je met drie bonen als je honger hebt! Maar in dit geweldige verhaal blijkt dat Sjaak de beste keus heeft gemaakt...

Wil je zelf eens cello spelen? Op een trompet blazen of op de pauken slaan? Dat kan! Kom na afloop gezellig op het podium en probeer je favoriete instrument uit.

De drie concerten vinden plaats op 27 december om 11:00, 14:00 en 16:00 uur in Theater Cultuurcampus, Burchtpoort 5, Vleuten.

Kaarten zijn te bestellen via <https://klassiek.digitalekaartverkoop.nl>, of aan de zaal. Toegangsprijs € 8,50 (met U-pas: € 7,00). Nadere informatie op www.orkestvanutrecht.nl

Flutonicon

Flutonicon mag zich nog steeds verheugen in een goede belangstelling, niet alleen bij actieve deelnemers aan de activiteiten, maar ook bij vrienden die al op leeftijd zijn en niet meer kunnen spelen. Zo ontving Flutonicon onlangs nog een legaat, waar men zeer dankbaar voor is en dat zal worden gebruikt voor fluitspelend Nederland.

- Op 11 januari is er weer een bijeenkomst van het Flutonicon Fluitorkest. Gespeeld worden Mozart: *Ouverture De Bruiloft van Figaro* en van Lombardo: *He never sleeps*.
- In de Traversogroep leer je traverso spelen, solo zowel als in een ensemble. Het eerste halfjaar kun je een traverso lenen, wil je daarna verder in de gevorderde groep, dan moet je een eigen instrument bezitten. Om januari start een nieuwe serie.

Wat de workshops betreft, daar kun je je altijd voor opgeven. Wanneer er voldoende aanmeldingen zijn, kan een workshop worden georganiseerd. Het is dus even afwachten.

Info: www.flutonicon.nl

Strijkkwartet Biënnale 2020 Amsterdam

Van 25 januari t/m 1 februari 2020 vindt in het Muziekgebouw in Amsterdam de tweede editie plaats van de Strijkkwartet Biënnale Amsterdam. De eerste editie, in 2018, was een groot succes. Als je van strijkkwartetten of klassieke muziek houdt, dan wil je dit festival toch zeker niet missen! Op het programma staan meer dan vijftientig strijkkwartetten uit alle windstreken, zeer gerenommeerd maar ook veel jong talent en boeiende sprekers.

Digitale flyer en brochure

Nieuwsgierig geworden? Klik op deze link voor meer informatie en stuur deze vooral door aan andere liefhebbers:

https://issuu.com/sqba/docs/sqba_brochure_2020.

Ook is er een brochure beschikbaar met het gehele programma. Mocht je een stapel willen ontvangen, stuur dan even een mail met gewenst aantal brochures, naam en adres aan info@sqba.nl, dan zorgen we dat de brochures je kant op komen.

Vrijwilligers

Lijkt het je leuk om de sfeer van dit fantastische evenement van dichtbij mee te maken als vrijwilliger? Een paar dagen of het hele festival, het kan allemaal. Stuur voor meer informatie even een berichtje naar Annemiek van der Heyden, volunteers@sqba.nl.

We zouden het leuk vinden velen van jullie op het festival te mogen verwelkomen!

Elisabeth Gierveld

Merel en Mathilde

Fantasie voor viool en orkest van Mathilde Wantenaar

Mathilde Wantenaar, geboren in 1993, is een jonge componiste, die studeerde aan het Amsterdamse conservatorium en al verschillende prijzen won. Een vriendin, de violiste Merel Vercammen (1988), vroeg haar zo'n jaar of drie geleden iets voor haar te componeren, dat ook geschikt zou zijn om door amateur-orkesten gespeeld te worden. Merel, die afstudeerde aan het Royal College of Music in Londen, treedt namelijk veel op met amateur-orkesten.

Zo ontstond de *Fantasie voor orkest en viool*, voor het eerst gespeeld door het Alkmaars Symfonie Orkest onder leiding van Albert van Eeghen. Hij is onder meer ook dirigent van het Haags Symfonie Orkest Euterpe, dat in november de *Fantasie voor viool en orkest* ten gehore bracht. Bij deze gelegenheid gaf de componiste zelf een toelichting op het werk, dat van het orkest geen technische hoogstandjes vraagt, maar wel genoeg uitdagingen in ritmes en bovendien speciale geluiden bevat. Het is, aldus de componiste, een dialoog tussen de solist en het orkest, waarbij zij het beeld voor ogen had van een tekenaar (de viool), die wat krabbeltjes maakt, wat schetsjes, waarbij het orkest het palet is. Zo ontstonden enkele motieven, waaronder een verstopt kinderliedje (*In de maneschijn*).

Mathilde Wantenaar werkt momenteel aan een opera (*Een lied voor de maan*), die in het voorjaar van 2020 in première gaat. Voor orkesten die belangstelling hebben voor deze compositie is de bladmuziek in overleg in te zien en verkrijgbaar door een e-mail te sturen naar info@merelvercammen.nl en mathildewantenaar@gmail.com?

Dwarsfluitdag Culemborg

Fluitisten uit het hele land kunnen zich vanaf nu aanmelden voor de Dwarsfluitdag, die op zaterdag 15 februari in Culemborg wordt gehouden. Deze dwarsfluitdag vindt plaats in De Brede School aan de Zijderupsvlinderlaan 2 en duurt van 13 tot 17.30 uur.

Iedereen die dwarsfluit speelt, jong of oud, beginner of (ver-)gevorderd, kan meedoen. Elke fluitist wordt ingedeeld in een passende groep die met docenten Erik Verbeek, Iris van der Wardt en Marilou Krouwel werkt aan mooie en sprankelende fluitmuziek. Ook vormen alle deelnemers samen een groot fluitorkest, waarbij de mogelijkheid is om de piccolo, altfluit of basfluit te bespelen. De deelnamekosten van deze Dwarsfluitdag bedragen voor jongeren t/m 21 jaar €10,- en voor volwassenen €15,-.

Om 16.45 uur vindt er een afsluitend concert plaats, waarbij de fluitisten zullen optreden. Geïnteresseerden zijn hierbij van harte welkom. De docenten behandelen diverse onderwerpen met betrekking tot het dwarsfluitspel en delen graag hun enthousiasme voor het instrument en hun kennis en kunde met anderen. Erik Verbeek heeft een lespraktijk in Geldermalsen, Iris van der Wardt geeft les bij Pieter Aafjes in Culemborg, in Ingen, Rhenen, Elst en Beusichem. Marilou Krouwel is docente in Everdingen, Leerdam, Vianen en bij Kunsteducatie Culemborg (KEC).

Voor meer informatie en aanmelden: m.krouwel@casema.nl

Huismuziek

Muziekweek van Aznavour tot Zelenka

Docenten: Coert Bremmers, Susanne Gersch, Ines Leijen, Peter van Os en Elske Tinbergen.

Datum: 19-24 juli, zondag 11 uur - vrijdag na het diner, Eigentijdserf in Westelbeers.

Kamermuziekweek en kamermuziekvierdaagse

Docenten: Ingrid Slangen, Pauline Terlouw, Christiaan Thomasius e.a.

Locatie: Eigentijdserf, Westelbeers.

Kamermuziekweek: Datum: 26-31 juli. Tijd: zondag 10 uur tot vrijdag 20 uur.

Kamermuziekvierdaagse: Datum: 2-5 augustus. Tijd: zondag 10 uur tot woensdag 20 uur.

Info: www.huismuziek.nl

Kopij FASO Nieuwsbrief - 1e helft 2020

Nummer	Deadline	Verschijnt op
2020-1	18 januari	1 februari
2020-2	29 februari	14 maart
2020-3	11 april	25 april
2020-4	6 juni	19 juni